

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/211683,Pawel-Chojnacki-Satiry-patetyczne-czyli-Marian-Hemar.html>
27.02.2026, 01:03

Paweł Chojnacki: Satiry patetyczne czyli Marian Hemar

Telegram: Lwów 1901 – 1972 Dorking, Surrey. Poeta, dramaturg („Piękna Lucynda”), autor tekstów przebojowych piosenek („Ten wąsik”), kompozytor i humorysta.

Wysublimowany tłumacz „Sonetów” Williama Szekspira i „Ód” Horacjusza. Marian Hemar zmarł 11 lutego 1972 r.

[Emigracja Kultura](#)

11.02

Nieklamany przedwojenny celebryta w szarmanckim borsalino, za kierownicą bugatti. W czasie wojny – żołnierz Samodzielnej Brygady Strzelców Karpackich. Na emigracji – także cięty publicysta (wybór szkiców prozą – „Awantury w rodzinie”). Niewyczerpana osobowość artystyczna – publikuje liryczny tom za tomem. Między innymi dobrze ilustrujący tytułem treść jednej z głównych linii jego pisarstwa zbiór „Satiry patetyczne”.

Z urodzenia Jan Marian Heschel, krewny Stanisława Lema, jeden z ostatnich Mohikanów formacji kulturowej Żydów Polskich; jak wyjaśniał:

„Polaków ochotniczych, z zaciągu, nie z poboru”.

Piewca Lwowa – w żywym słowie, w czulej pieśni („Chleb Kulikowski”).

Atrybut wizerunku: mikrofon (estradowy i radiowy rozgłosi Wolna Europa, gdzie prowadził – do konfliktu ideowego z Janem Nowakiem-Jeziorańskim – popularną audycję). Miasta wyjścia z ojczyzny: Lwów i Warszawa. Miejsca wygnania: Londyn i Dorking.

Zwrotka 1: Melodramatyczne tanga z seksapilem

Jeszcze na przełomie lat 1944 i 1945 uważał, że kabaret

„stoi na sztuce stosowanej, na kompromisie, na improwizacji i lekkomyślności, na banale zakamuflowanym, podniesionym do artyzmu. W kabarecie, podobnie jak w kinie, jak w programie radiowym, nie ma miejsca na prawdziwą sztukę, na jej prawdziwy tragizm, lub cynizm, na celebrowanie jej metafizycznych sentymentów, na odwagę jej rewoltującego dowcipu”.

Zadziwiające, jak zaprzeczy wyszukanej definicji dorobkiem nadchodzącego ćwierćwiecza. Nie wystarczy już stwierdzenie ukute przez Jana Bielatowicza o Ref-Renie, Feliksie Konarskim – „poeta rewiowy”.

Nieco wcześniej, po ukazaniu się tomu „Dwie Ziemie Święte” (1942) Kazimierz Wierzyński dostrzeże:

„Utalentowany komediopisarz, krotochwilny satyryk i pełen sentymentu piosenkarz zmienił ton i stanął na wezwanie tragicznego czasu”.

Odtąd z utworów tych

„bije patriotyzm, żarliwa polskość szczerą i rzetelną – od instynktów do ideowych sformułowań”.

Stają się one „pamiętnikiem uchodźcy i śpiewnikiem żołnierza, pamfletem współczesnym i elegią”, posiadają przeto „coś z modlitewnika”. Wszystko w nich

„żyje, jest ciepłe – chciałoby się rzec – ogrzane porywczym, lwowskim sercem”.

[Czytaj artykuł Pawła Chojnackiego *Satyry patetyczne czyli Marian Hemar* na portalu \[przystanekhistoria.pl\]\(http://przystanekhistoria.pl\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Emigracja, Kultura

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Marian Hemar. Fot. NAC